Nº. 64. 1863.

v. LEEUWENS EN Zn. GOES BOEKHANDEL

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Donderdag 28 Mei.

Editie van woensdag avond 8 ure.

Middelburg 27 mei.

Om de veelbesprokene kwestie der zending van Nederlands nota aan Rusland betrekkelijk de poolsche aangelegenheden juist te beoordeelen, gelooven wij dat er twee punten bestaan tusschen welke men ten eerste onderscheid moet maken, en die veelal met elkander verward worden. Deze zijn: 1. Nederland heeft eene nota aan Rusland gerigt, en 2. Nederland heeft zich in die nota beroepen op en verwezen naar Frankrijk.

Wat het eerste punt betreft meenen wij dat Nederland te regt zijne stem verheven heeft ten voordeele van de onderdrukte poolsche natie, vooral daar aan sommige mogendheden bij hunne uitingen ten gunste van Polen, welligt bijoogmerken kunnen worden toegedacht en toegedicht, en zulks met Nederland geenszins het geval kan geacht worden. Het wordt toch eindelijk tijd dat wij ons eenigzins opheffen uit *den staat* van het ietwat chineesch isolement op het europeesch staatstooneel, hetwelk langzamerhand naar vernederend egoïsme leiden moet, en ons de moeite geven waar zulks noodig kan *beschouwd worden de beginselen van regt en* billijkheid, waarvan wij ons zelven als de warmste voorstanders plegen te beschouwen jegens Europa, uit te spreken. De tijden zijn voorbij dat natiën en nationaliteiten *slechts* angstig de groote mogendheden naar de oogen moesten zien, onzijdigheid eene hersenschim te noemen was en volkenregterlijke beginselen nog onbekend waren. Nederland moet in deze eeuw van vrije uiting der gedachte meer en meer eene plaats innemen onder de mogendheden in Europa waar het aangelegenheden geldt als de poolsche en natiën van den zelfden rang als wij insgelijks hunne meening hebben geuit. De poolsche aangelegenheden achten wij juist geschikt om ons zelven voor het eerst wederom eenige oogenblikken den engen kring van internationalen zelfzucht te doen verlaten en onze oogen niet *sluitende voor een* feit hetwelk in eigen geschiedenis wordt terug gevonden, van eene sympathie te doen blijken, welke niet twijfelachtig kan zijn.

Een ander punt is echter het zich beroepen op en verwijzen naar Frankrijk. Onze handelwijze van den nederlandschen minister van buitenlandsche zaken achten wij hoogst bevreemdend. Nederland *had* onafhankelijk *van anderen* en onder eigen vlag moeten optreden, maar geene andere mogendheid volgen, en vooral dit laatste niet tot grondslag maken van de nota aan Rusland. Wanneer sir Robbert Adair zeide: „met Frankrijk zijt gij reddeloos verloren!" dan is dat oordeel in het algemeen misschien partijdig en onwaar, maar zeer zeker in onze dagen zeer te behartigen door de kleine staten, waaronder Nederland behoort. De geschiedenis levert daarvan trouwens ook veelbeteekenende bewijzen.

Door de provinciale kommissie van geneeskundig onderzoek en toevoorzigt in Zeeland, zijn geëxamineerd en bevorderd tot apotheker voor eene stad, de heeren M. N. Baert en P. Post.

De gemeenteraad van Nieuw- en St. Joosland heeft in zijne zittingen van 19/26 mei besloten tot afschaffing der broodzetting.

Naar aanleiding der nota van den engelschen ingenieur *Burn, bij den amsterdamschen gemeenteraad ingezonden*, betreffende het graven van het zeekanaal, wordt door de dagbladen medegedeeld, dat eene voorname engelsche firma zou hebben aangeboden, om onder waarborg het werk voor de gedane begrooting en binnen den tijd van 7 jaren af te maken; zelfs onder beding dat, indien de uitgaven de som van f 14,350,000 overtreffen, het meerdere bedrag in ongewaarborgde aandeelen zal uitbetaald worden. Verder neemt zij aan al de werkzaamheden binnen 7 jaren, gedagteekend van den tijd dat zij in het bezit der landerijen komt, te voltooijen, en mogt zij daarin te kort schieten, dan stelt zij zich borg het ontbrekende bij te passen, zoo dat de aandeelhouders in allen gevalle 4½ pct. interest van hun geld gedurende het aanbouwen der werken ontvangen kunnen; maar ingeval zij die werkzaamheden binnen 7 jaren voleindigt, en den interest aan de aandeelhouders uitbetaald geen 3 millioen guldens bedraagt, dan vermeent zij geregtigd te zijn het overschot te ontvangen.

Kerk- en schoolnieuws.

De Walchersche Vereeniging, welke sedert 1843 werkzaam is ter bevordering van de belangen van het bijbel- en zendelinggenootschap, hield den 25 dezer te Gapinge hare 20ste algemeene vergadering. De bidstond werd door de gemeente en door de leden der vereeniging gehouden onder leiding van den heer Ormel, predikant te Westkapelle. Het woord van opwekking door hem gesproken had tot grondslag Hand. XVI: 9.

Te Wemeldingen is als tot predikant beroepen de heer D. ... de Giessen en Rijswijk.

De gemeenteraad van Vlissingen heeft in zijne zitting van heden middag benoemd tot hulponderwijzer op de school van den heer Puijpe, den heer G. J. Tamson, hulponderwijzer alhier.

— Te Zaamslag is tot hoofdonderwijzer aan de openbare lagere school benoemd de heer A. H. de Vries, hoofdonderwijzer te Ellemeet (Schouwen).

Gemengde berigten.

— In den nacht tusschen 1 en 2 junij zal eene totale maansverduistering plaats hebben. Zij zal beginnen des avonds ten 10 uur 12 min. de totale verduistering heeft plaats *te* 11 uur 19 min.; het midden der eklips te 11 uur 53 min.

— In Waltham, Massachussetts, bestaat eene fabriek van horologiën, waarin meer dan 500 werklieden bezig zijn. Jaarlijks *worden er ongeveer* 50,000 *horologiën* afgeleverd. Een pond koperdraad, dat een guinje waard is, wordt bewerkt tot 100,000 schroefjes, die 700 p. st. waard zijn. Wanneer een in deze fabriek vervaardigd horologie breekt, dan kan *men* ieder der afzonderlijke gedeelten ontvangen, wanneer men slechts het nommer van het uurwerk opgeeft.

— Mevrouw de Lamartine is in den morgen van *22* dezer in 75jarigen ouderdom overleden. Haar lijk is gebalsemd en naar Saint-point overgebragt. De heer Emile de Girardin heeft kort daarna in La presse een beroep gedaan op de vrienden des grooten dichters om eene inschrijving te openen ten einde hem in staat te stellen zijne groote schulden te betalen. Reeds hadden de heeren E. en I. Pereire voor 10,000 franken en de heer Delahante voor 50,000 franken ingeschreven, *toen de heer de Lamartine* verklaarde de som welke deze inschrijving zou opbrengen, niet te willen aannemen. Mevrouw de Lamartine wordt algemeen betreurd; zij was van engelsche familje en huwde met den beroemden *dichter in 1822.*

Staten generaal.

TWEEDE KAMER.

Interpellatie van den heer Groen van Prinsterer.

De zitting van vrijdag was gewijd aan de voortzetting van de beraadslaging der interpellatie van den heer Groen van Prinsterer betrekkelijk het zenden eener nota aan het hof van St. Petersburg *over de poolsche aangelegenheden en de afkeu*rende motie daaromtrent voorgesteld.

De heer Groen van Prinsterer opende het debat met de verklaring, dat zij nu moesten spreken, *die de nota hadden ver*langd te zien overleggen. Hij gaf eene kritiek van de bewoordingen der nota, maar voor hem was de hoofdkwestie, of door het zenden der nota de onafhankelijkheid en waardigheid van ons land niet in gevaar waren gebragt.

De handelingen der regering werden vervolgens gegispt door de heeren de Brauw, Heemskerk Az., Godefroi, van Voorthuysen, Schimmelpenninck en van Goltstein. De heer de Brauw noemde de nota eene cacographie. Uit sympathie of uit koel gezond verstand moest men handelen; het laatste kwam alleen te pas bij het zenden van diplomatieke nota's. Was de nota uit sympathie opgesteld, men had die vroeger gezonden. Thans had men gehandeld uit vrees. Men had zich geassocieerd aan de politiek van Frankrijk; uit de fransche nota *ontleende spreker het betoog*, dat wij, eene kleine mogendheid evenzeer als Frankrijk, bedreigingen aan Rusland hadden gedaan. De nota was niet bescheiden, want de minister had in zijne vorige rede zelfs van onze strijdkrachten gesproken. De nota was ook in strijd met onze antecedenten, want de minister had geweigerd zich de zaak van Matamoras aan te trekken. Rusland zou thans het regt hebben, zich in onze aangelegenheden te mengen. Spreker hechtte weinig aan motiën, maar welk het lot van deze mogt zijn, hij hield vol, dat gehandeld was in strijd met de eerwaardigheid en belangen des lands. De motie drukte juist uit, hetgeen hij verlangde, namelijk afkeuring van het verlaten der politiek van onzijdigheid, terwijl zij niet tegen het sympatetisch gedeelte is gerigt. De heer Heemskerk Az. zag in de *nota een* toon van hooghartige welwillendheid. Door de politiek van Frankrijk te volgen, begaf men zich op eene avontuurlijke baan, maar onze natie is niet oorlogzuchtig. *Hij vroeg opheldering over het zenden der nota op 5 mei en* het voorlezen op 13 mei. Kwam er geen antwoord, dan achtte hij dit krenkend voor Nederland en hij vroeg of de regering een antwoord wachtte, want dan kon er reden bestaan, om dat antwoord af te wachten. De heer Godefroi ondersteunde de motie, maar noch de motieven, noch de redaktie. Hij plaatste zich op het standpunt, dat men uitsluitend het belang van Nederland had moeten raadplegen. Onze positie was niet die van Frankrijk en Engeland. De pressie was niet zoo sterk geweest, dat er bij weigering gêne was ontstaan. Onze nota was eene ongereserveerde adhaesie aan die van Frankrijk. Spreker ware evenmin voldaan geweest, indien men zich aan Engeland had aangesloten. Wij hadden eene zelfstandige nota moeten zenden, indien men het humaniteitsbeginsel wilde doen gelden, even als Spanje en Zweden. De heer van Voorthuysen wees op de verdiensten van den keizer van Rusland even als de heer van Goltstein. De eerste meende, dat de polen zich *maar zelf vrij moesten vechten*, want dan was de eer des te grooter. De heer van Goltstein werkte in den breede het thema uit, door vroegere sprekers behandeld, dat alleen de politiek van onzijdigheid Nederland paste; in den Krimoorlog en in Italië hadden wij dit standpunt bewaard en had de toenmalige oppositie daarvoor gewaakt.

De heer van Bosse plaatste zich op een eenigzins ander standpunt. Hij achtte eene aansluiting aan de fransche politiek gevaarlijk en zonder nu af te keuren wat geschied is, wilde hij eene verklaring uitlokken, dat de kamer verlangt dat Nederland de tot dus verre gevolgde politiek van onzijdigheid niet verlaat. Zijne motie luidde aldus:

„De kamer, na kennis genomen te hebben van den inhoud der mededeeling aan het kabinet van St. Petersburg gedaan, verlangende, dat van de zijde van Nederland verder geen deel *worde genomen in de poolsche aangelegenheden, gaat over tot* de orde van den dag."

De handelingen der regering werden verdedigd door de heeren van der Linden, de Meester, van Eck, van Nispen van Sevenaer en de Bieberstein. De laatste gaf aan zijne sympathie voor Polen met zoo veel levendigheid lucht, dat de voorzitter hem uitnoodigde tot bedaren te komen.

De heer van der Linden kon de motie van den heer Groen begrijpen, afkomstig van den man, die de politiek van Stahl in ons land vertegenwoordigde. Hij keurde af, dat het zenden der nota niet was publiek gemaakt. Maar hij gaf zijne volle sympathie aan de handeling der regering, want het gold niet de vraag, wat Frankrijk had gedaan, maar wat door Rusland in Polen was geschied, het gold de pogingen van een volk om zijne onafhankelijkheid te *herwinnen*. Men had gesproken van de pligt der dankbaarheid jegens Rusland; maar de heer Groen van Prinsterer had in 1851 gesproken van wandaden *jegens Nederland gepleegd: dit was* eene onbewezene insinuatie, wanneer men eene scheiding tusschen den koning en zijne ministers wilde maken, tevens strijdig met alle konstitutionele vormen. In Spanje wilde de heer Groen van Prinsterer interventie, maar hier zou onze eer in de waagschaal gesteld zijn. De pressie was gering geweest en daarom kon er geene sprake zijn van vrees. Spreker wilde door verwerping der motie van den heer Groen een bewijs geven van zijne sympathie voor het ongelukkige Polen. De heer de Meester konstateerde dat wij onze onafhankelijkheid ook door vreemde hulp hadden verkregen èn in den 80jarigen strijd èn in 1813. De heer van Nispen van Sevenaer bestreed met den heer van Eck de beide motiën van orde. De eerste had gewenscht dat de minister eene eigene nota had gezonden; dan ware veel van de aanvallen voorkomen, waaraan hij nu bloot *stond*. Maar hij had sympathie voor Polen. Eene kleine mogendheid kan morelen invloed uitoefenen. De beide motiën gingen uit van het zelfde *denkbeeld ofschoon in anderen vorm. De heer van Eck* was een voorstander van regt overal. Hij wilde dat men bij het koesteren van sympathie daarvan deed blijken. Hij toonde aan even als *de vorige sprekers*, dat men door te zwijgen zich aan de zijde van Rusland en Pruissen had geschaard. Rusland had de nota beleefd ontvangen, en er was geene sprake van gevaar van onze neutraliteit men wilde ons doen handelen naar een mercantile utiliteits-stelsel. Door de gezamenlijke handelingen van geheel westelijk Europa was het gevaar van oorlog afgewend. Nederland had een zeer gepast standpunt ingenomen, wanneer het na de groote mogendheden had gesproken.

De minister van binnenlandsche zaken herhaalde, dat de nota is eene manifestatie der publieke opine in Nederland in vriendschappelijken geest aan Rusland *gerigt zoo als dat paste* van eene mogendheid van den tweeden rang, waardoor het beginsel der neutraliteit niet was verlaten en zoo als ook in *den italiaanschen oorlog was geschied. De late afgifte* der nota had plaats gehad, omdat het antwoord aan de overige mogendheden reeds bekend was en de minister van oordeel was, juist om een verkeerden uitleg te voorkomen, dat de nota overgelegd moest worden, want het feit zou Rusland niet onbekend gebleven zijn dat eene nota was afgezonden. De minister stelde prijs op een antwoord in het belang der waardigheid van Nederland. Hij ontkende vervolgens, dat de fransche nota, mits men haar in verband beschouwde, eene bedreiging inhield, maar beweerde dat zij alleen wees op de gevolgen die ontstaan zijn en nog kunnen geboren worden, voornamelijk met het oog op naburige rijken. En aangenomen dat de fransche nota een vijandelijken geest ademde, dan zou de onze door hare bewoordingen doen zien, dat zoodanige geest niet in onze bedoelingen lag. De regering heeft in de nota's slechts algemeene en ware appreciatiën gezien en die tot de hare gemaakt.

Op *voorstel van den heer Groen* van Prinsterer is alsnu besloten de verdere diskussie te verdagen tot den volgenden morgen.

In de zitting van zaturdag is de beraadslaging over de interpellatie van den heer Groen van Prinsterer ten einde gebragt.

Deze diskussie duurde den geheelen dag. Als nieuwe sprekers traden op de heeren van Heiden Reinestein, Dumbar en Heydenrijck. De eerste verklaarde als nederlander en als protestant sympathie te hebben voor Polen, maar keurde de aansluiting aan Frankrijk af. Hij zou voor de motie van den

heer Groen van Prinsterer stemmen, ofschoon hij meende dat die verworpen zou worden, als een blijk dat hij geene interventie wilde. De twee laatsten bestreden de beide motiën; ofschoon zij liever eene onafhankelijke nota hadden gezien, ontkenden zij dat er interventie plaats had gehad en betuigden hunne sympathie voor Polen. De heer Dumbar kon alleen zijne stem geven aan eene motie, waardoor de zaak zou doodbloeden, want hij achtte goed- of afkeuring even nadeelig. De diplomatie had middelen genoeg om op eene of andere wijze van een gevoelen te doen blijken, maar nu de nota gezonden was, meende spreker dat men verdere opspraak moest vermijden, terwijl het toch gold een beginsel van regt en billijkheid. Voorts repliceerden in het breede de heeren Groen van Prinsterer, de Brauw, van der Linden, van Bosse en van Eck. De heer Groen van Prinsterer hield eene scherpe rede, waarin hij op nieuw de fransche politiek ten opzigte van Polen eene mystifikatie noemde, die noch in vroegeren, noch in lateren tijd gestrekt had in het belang van het verdrukte land. Hij citeerde de geschriften van Guizot en L'indépendance belge, om dit te bewijzen. Onze aansluiting aan Frankrijk was een gevaar en bedreigde onze zelfstandigheid; de nota was eene beleediging voor Rusland, een loslaten van het stelsel van neutraliteit en in het nadeel van Polen. Men had die bezwaren niet wederlegd. De minister van binnenlandsche zaken bleef afwezig, maar anders zou spreker hem vragen, of hij niet steeds het stelsel had verdedigd dat wij ons niet moeten mengen in de groote europesche partijschappen. Bestond er eenig wezenlijk konstitutioneel leven in ons land en eenzelvigheid tusschen vertegenwoordiging en natie, dan zou het ministerie door deze kwestie moeten vallen, om nooit weder op te staan. Hij waardeerde den minister van binnenlandsche zaken, als hij zijne beginselen volhield, maar hier was van een beginsel afgeweken; spreker meende dat de minister het oordeel der nakomelingschap moest vreezen. Hij gaf den minister van buitenlandsche zaken den raad af te treden en nog wat te studeren, men zou hem dan later gaarne aan de groene tafel terugzien. Hij drong aan dat ieder wel zou begrijpen dat het eene nationale zaak gold. Men had hem in een dagblad laten zeggen, dat hij de motie had voorgedragen met de wetenschap dat die verworpen zou worden. Spreker ontkende dit; hij had gezegd, dat als hij alleen stond, hij de motie zou voordragen. Hij waardeerde de moeijelijke positie van sommige leden, die gewoonlijk het ministerie ondersteunden, maar spreker meende dat zij gerust de motie konden aannemen, omdat een ministerie, dat niet heengaan wil, lang blijft. Daar waar een kabinet door de parlementaire meerderheid was aangewezen, moest juist de kamer letten op het beleid der buitenlandsche aangelegenheden. Er was geene kwestie over eenige godsdienstige gezindheid. Ten slotte vroeg spreker of die nota op het nationaal gedenkteeken voor 1813 moest worden gelegd? In eene nadere rede betoogde hij, dat zoo de diskussie thans in de kamer eindigde, zij buiten de kamer zou beginnen.

De motie van den heer van Bosse werd door den heer Groen van Prinsterer intusschen bestreden, want men kon zich niet verbinden in geen enkel geval te zullen interveniëren terwijl men geen terme moyen moest zoeken. De heer de Brauw sloot zich bij hem aan. Hij en de heer Heemskerk Az. noemden het eene diplomatieke nederlaag, een slag in het aangezigt, wanneer Rusland niet antwoorden zou, en zij beweerden, dat de minister dit had medegedeeld.

De heeren Meijlink en van Nispen van Sevenaer protesteerden met nadruk tegen de wijze, waarop de heer Groen van Prinsterer van sommige leden der kamer had gesproken. Zij hadden steeds naar pligt en geweten gehandeld.

De heeren van Eck en van der Linden betoogden op nieuw, dat er geene sprake was van interventie; dat onze neutraliteit ongeschonden bleef bestaan en dat de handeling der regering goedkeuring verdiende. De heer Groen van Prinsterer ignoreerde hetgeen men tegen hem had aangevoerd en had gezegd dat hij de aanneming der motie niet verwachtte, maar dan hield hij de kamer nutteloos bezig. De heer Groen van Prinsterer beriep zich op bezoldigde bladen. Voorts bleek uit de nota volstrekt geene onvoorwaardelijke aansluiting aan Frankrijk.

De heer van Bosse betoogde nog nader dat hij, het gebeurde niet willende beoordeelen, door zijne motie voor de toekomst wilde vasthouden aan het beginsel van neutraliteit. Hij liet daaruit het woord „verder" vervallen.

De minister beantwoordde aan het slot der diskussie den heer Groen van Prinsterer. Hij toonde aan dat, terwijl Rusland niets beleedigends in de nota had gevonden, de spreker die op sarkastische en fantastische wijze had ontleed. Hij herhaalde voorts de vroeger gegeven ophelderingen betrekkelijk de datas. De heer Groen van Prinsterer had den minister persoonlijk herdacht; de minister herinnerde hem, dat hij dit kabinet had genoemd een „noodzakelijk kwaad", maar dat de spreker in dit zittingjaar geene bewijzen had gegeven dat het hem ernst was met het bijvoegelijk naamwoord.

De heer Groen van Prinsterer antwoordde daarop, terwijl de vergadering teekenen van ongeduld begon te geven, dat hij het bijvoegelijk naamwoord begon te betwijfelen. Hij voegde aan den heer van Nispen eenige kalmerende woorden toe.

De minister ontkende nog in den loop zijner rede gisteren te hebben gezegd dat Rusland geenerlei antwoord zou geven, maar daaromtrent kan hij geene zekerheid verschaffen. De heer Schimmelpenninck vroeg hem bepaaldelijk af, of er nu nog geen antwoord gekomen was, hetgeen de minister ontkennend beantwoordde.

De diskussie eindigde daarna met de verwerping der beide motiën. Die van den heer Groen van Prinsterer, alsnu luidende: „De kamer, den minister van buitenlandsche zaken gehoord, en van oordeel dat op het wenschelijke in de tegenwoordige omstandigheden eener volkomene onzijdigheid, in de door den minister van buitenlandsche zaken overgelegde nota, te weinig gelet is, gaat over tot de orde van den dag," werd verworpen met 40 tegen 25 stemmen.

Vóór stemden de heeren Wintgens, Lycklama à Nyeholt, Mijer, Kien, van Foreest, Groen van Prinsterer, van Lijnden, van der Poel, van Heiden Reinestein, Hoekwater, Lidth de Jeude, Godefroi, Taets van Amerongen, Heemskerk Az., Begram, van Asch van Wijk, Dirks, de Brauw, Schimmelpenninck, van Goltstein, Hoffman, van Voorthuysen, Storm van 's Gravesande, van den Veen en de Voorzitter.

De motie van den heer van Bosse, luidende: „De kamer, na kennis genomen te hebben van de mededeeling aan het kabinet van St. Petersburg gedaan verlangende dat van de zijde van Nederland geen deel worde genomen aan tusschenkomst in de poolsche aangelegenheden, gaat over tot de orde van den dag," werd mede afgestemd met 54 tegen 11 stemmen.

Vóór stemden de heeren: Kien, van der Poel, Lidth de Jeude, Godefroi, Heemskerk Azn., de Raadt, Begram, van Goltstein, Wichers, van Bosse en de voorzitter.

Begrooting departement van koloniën.

Gisteren (dingsdag) is beraadslaagd over het wetsontwerp tot definitieve vaststelling van hoofdstuk IX der staatsbegrooting (departement van koloniën) voor 1863.

Drieërlei rigtingen hebben zich al dadelijk doen hooren.

De heeren Hoffman en Wintgens, de laatste vooral, verklaarden zich tegen de regering. Het kabinet had moeten aftreden, toen eene krachtige minderheid in de tweede kamer en de meerderheid in de eerste kamer de begrooting van den vorigen minister hadden verworpen. Thans beproefde men een stelsel van apaisement; men toonde pattes de velours; eene persoonsverwisseling van eene minister was een vergrijp tegen het konstitutioneel leven, want de koloniale politiek van het kabinet was veroordeeld. Dit kabinet had geen regt langer aan de groene tafel te zitten, nu het de eerste kamer niet had ontbonden. De strijd zou dus ook hier slechts een spiegelgevecht zijn, maar elders worden beslist. Men trachtte te vergeefs de aandacht door nevenzaken af te leiden; het gold de vraag welk stelsel men verkoos, het kultuur- en konsignatiestelsel door van den Bosch ingevoerd, of wel partikuliere teelt en vrijen arbeid, die aller verderfelijkst waren voor het moederland en den javaan. De heer Wintgens vergeleek den bestaanden toestand ten slotte bij dien van Pruissen.

De heer Dirks sloeg een anderen toon aan. Hij had de begrootingen van de ministers Loudon en Uhlenbeck afgestemd, maar indien het debat hem niet tot andere gedachten bragt, zou hij deze begrooting willen aannemen, want de kultuurwet was ingetrokken en hij was het eens met den minister, dat veel in Indië regeling behoeft, terwijl hij ook regeling van de begrooting bij de wet wil, terwijl de minister hem in vele opzigten door de memorie van beantwoording heeft bevredigd. Spreker was geneigd een wapenstilstand te sluiten en den minister aan het werk te zien.

De heeren van Loghem en Viruly Verbrugghen drongen aan op de aanneming van de begrooting. De eerste had bezwaar gehad tegen de kultuurwet, maar een minister en niet het kabinet is verantwoordelijk voor de bijzonderheden van zijn bestuur; hij was het eens met de regering, die eene liberale koloniale politiek wilde, en deze minister behoorde niet tot de meest geavanceerde rigting. Men moest den minister aan het werk zien. Afstemming zijner begrooting zou eene ramp voor het vaderland zijn. De heer Viruly Verbrugghen wenscht behoud van het batig slot, maar hij wil voorbereiding tot een toestand die ons in staat stelt zekerder baten te verkrijgen door direkte belastingen. Om daartoe te geraken moest men komen tot individueel grondbezit, waardoor de javaan minder afhankelijk zou zijn van zijne hoofden. Spreker betoogde in het breede, dat elk individu haakte naar bezit en dat de toestand van den javaan in strijd was met alle ekonomische begrippen. Spreker stelde daarbij twee eischen op den voorgrond, namelijk dat men op Java meerdere veiligheid van personen en goederen verzekerde en den javaan onderwijs gaf; het eerste was onmisbaar en individueel grondbezit mogelijk te maken en knevelarij tegen te gaan; het andere om den javaan te ontwikkelen en tot een zelfstandig wezen te vormen. Hij verlangde dat Java overdekt werd met scholen voor den inlander, want dan eerst zou hij vatbaar worden voor evangelisatie. Hij vroeg ten slotte aan den minister, welke maatregelen hij in dien geest had genomen, dewijl hij in hem den man zag om eene voorbereiding tot den door hem gewenschten toestand tot stand te brengen, die het werk van vele jaren moest zijn.

De meest opmerkelijke redevoering was die van den heer Gevers Deynoot. Hij ontwikkelde in den breede den indruk, dien hij op zijne reis in Indië had ontvangen, hoezeer hij geen indische specialiteit was. Zijn indruk was geweest, dat vroegere regeringen de belangen van Indië hadden verwaarloosd; dat voor Java bijna niets was gedaan en dat voor de beste bezittingen nog alles te doen overbleef. Hij trad in beschouwingen over den ellendigen toestand van havens op Java, de slechte kustverlichting, in vergelijking met hetgeen men in Britsch-Indië had gedaan; de behoefte aan een verbeterd postwezen, waaromtrent hij de jongste regeling afkeurde en die hij aan den goeverneur-generaal ter verbetering wilde overlaten; het monopolie van de stoomvaart in den Indischen archipel, dat in handen is van ééne enkele maatschappij, en de behoefte aan spoorwegen. Hij wees op de onbestemdheid en de kostbaarheid in de uitgevoerde plannen voor het defensiewezen; den ellendigen toestand der goevernements bureaux; de dringende behoefte aan gemeentebesturen op de hoofdplaatsen. De indische begrooting was in de laatste jaren geklommen; maar dit was een bewijs te meer van de karigheid in vroegere jaren. Voor de ontwikkeling en beschaving van den javaan was niets gedaan; hij werd overgelaten aan de willekeur zijner hoofden; de javaan is niet lui, maar langzaam. Is hij een bedrieger, dan is dit het gevolg van het despotisme. Hij is gelaten, apathisch, het toonbeeld van een volk, dat alle zelfstandigheid heeft verloren. De toestand der buitenbezittingen is nog herkenbaar uit de dagen der kompagnie. De toestand van de Minahassa van Celebes gaat niet vooruit door den druk der bevolking. Van Sumatra wordt op verre na niet de partij getrokken, die men er van trekken kon. Spreker zou zwijgen over het gemis eener direkte stoompaketvaart met Nederland, Australië, China en Japan.

Het tweede gedeelte der rede van den heer Gevers Deynoot was gewijd aan de hoofdbeginselen van het koloniaal beheer. Spreker achtte een stelsel van dwang en monopolie bij de kultures onhoudbaar, ook omdat de groote mogendheden dit niet voortdurend zouden laten bestaan. Wil men het kultuurstelsel vooreerst behouden, dan moeten de misbruiken verdwijnen en moet het stelsel slechts worden eene direkte belasting op te brengen in produkten. De deur moet echter geopend worden voor partikuliere industrie en eene betere regeling der landrente moet plaats hebben. Spreker betwijfelt of vrije arbeid nu reeds in het binnenland van Java mogelijk is, maar hij wenscht door onderwijs en eene goede policie den javaan op te leiden tot meerdere zelfstandigheid.

Hij verlangde voorts betere regeling van den werkkring van den goeverneur-generaal; mindere afhankelijkheid van den minister van koloniën; een luitenant-goeverneur van Java en betere verdeeling van den werkkring der residenten, wier voortdurende verplaatsing spreker niet goedkeurt. Ten slotte wees hij op de noodzakelijkheid van eene betere bezoldiging der hoofden; een beter tarief; de verbetering van den zoutaanmaak en een nieuw strafboek.

Aan het einde zijner rede verklaarde spreker dat hem bij de beschouwing van den toestand van Indië meermalen de vraag op de lippen zweefde: Nederland, zijt gij uwe kostbare bezittingen waard? Zijne overtuiging is dat de partikuliere ondernemingsgeest in Nederland moet worden opgewekt, kennis van Indië verspreid, kapitaal en talent derwaarts gelokt en de door opengezet voor den nederlander. Nog is de geest van gehechtheid in Indië voorbeeldig, maar eene groote mogendheid slaat vlammende blikken op Java; wil Nederland zijn schat bewaken, het volge dan een beter regeringstelsel, dan tot dus verre bestond en het zal onverbreekbare banden tusschen moederland en koloniën vlechten.

De beraadslaging is tot den volgenden morgen verdaagd.

Op het einde der zitting vroeg de heer Storm van 's Gravesande verlof den minister van buitenlandsche zaken vragen te doen over het antwoord op de nota aan Rusland gezonden over de poolsche aangelegenheden. Hiertoe werd onmiddellijk besloten. De heer Storm van 's Gravesande vroeg nu of een antwoord was ingekomen, voornamelijk wanneer, en of de de minister het zou overleggen?

De minister van buitenlandsche zaken antwoordde onmiddellijk, dat heden morgen hem door den russischen gezant eene depeche van het hof van St. Petersburg in antwoord op onze nota was voorgelezen en dat hij omtrent den inhoud morgen of overmorgen eene mededeeling aan de tweede kamer zou doen.

In deze zitting zijn ingekomen de volgende wetsontwerpen: 1. tot goedkeuring van eenige bepalingen van het handelstraktaat met België gesloten, tot afkoop van den Scheldetol en de aftappingen uit de Maas, en 2. tot bekrachtiging eener ruiling tusschen den staat en de gemeente Amsterdam.

Provinciale staten van Zeeland.

BUITENGEWONE VERGADERING.

Avondzitting van vrijdag 22 mei. — (Vervolg.)

Na de hervatting der werkzaamheden is aan de orde § 29, luidende: „Een overstroomde en herdijkte polder, sedert welks vorige bedijking minstens 30 jaren verloopen zijn, die gedurende de drie eerste jaren na de herdijking onvruchtbaar is geweest, en tot welks instandhouding gedurende dien tijd anderhalf maal de opbrengst van gewone vruchtbare jaren is moeten worden uitgegeven, kan mede, op daartoe door de ingelanden gedaan verzoek, kalamiteus worden verklaard. In zeer buitengewone omstandigheden zal op den bij deze en de vorige § gemelden termijn van 30 jaren niet behoeven te worden gelet." — Zonder beraadslaging of hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Dit is evenzeer het geval met de §§ 30 (uitgaven), 31 (kalamiteus verklaring door de staten op verzoek van ingelanden), 32 (schatting opbrengst landen, bij onvoldoende inlichting der staten, ten koste van den polder) en 33 (schatting en benoeming deskundigen daartoe).

Bij § 34 — luidende: „Bij de kalamiteus-verklaring van een polder wordt de verdeeling in liniën der polders van het betrokken distrikt herzien en door de staten, na verhoor der belanghebbenden, op nieuw vastgesteld" — stelt de heer Moolenburgh een amendement voor. Het strekt om die § te lezen: „Binnen een jaar na het in in werking treden van dit reglement wordt de thans bestaande verdeeling in liniën der achterliggende polders herzien en door de staten nader vastgesteld. Bij de kalamiteus-verklaring van een polder vindt gelijke herziening van de liniën [illegible] distrikt plaats. De vaststelling der liniën geschiedt in beide gevallen na verhoor der belanghebbenden."

De heer J. L. de Jonge stelt een sub-amendement voor, dat de strekking heeft, vooreerst om het amendement van den heer Moolenburgh bij de overgangsbepalingen op te nemen, en ten anderen om in dat amendement bij den aanvang in de plaats van: „Binnen een jaar na enz.," te lezen: „Binnen een door gedeputeerde staten te bepalen termijn na", enz.

Na eenige toelichting zoo van de voorstellers als van de zijde van gedeputeerde staten, heeft de heer Moolenburgh genoegen genomen in het voorloopig ter zijde leggen van zijn amendement. — § 34 is vervolgens zonder nadere beraadslaging en hoofdelijke omvraag goedgekeurd.

Bij § 35, — luidende: „Een polder die gedurende tien jaren kalamiteus geweest is, kan op verzoek van ingelanden door de staten, onder goedkeuring des konings, worden vrij verklaard, wanneer wordt aangetoond dat de kosten van beheer en onderhoud uit eigen middelen en geschoten kunnen worden bestreden" — stelt de heer Verhagen een amendement voor, strekkende om [illegible] die gedurende tien jaren kalamiteus geweest is [illegible]

Na bestrijding van dit amendement door den heer Fokker, namens gedeputeerde staten, trekt de heer Verhagen zijn amendement in, omdat uit de ontvangen inlichtingen blijkt, dat de laatste kalamiteus-verklaring eens polders (die van Walsoorden) reeds in 1845 heeft plaats gehad en dus alle kalamiteuse polders reeds meer dan tien jaren kalamiteus zijn geweest.

Zonder verdere beraadslaging is ook § 35 goedgekeurd.

In § 36 stelt de heer Cau bij amendement eene wijziging voor, en wel om de woorden „al is daartoe geen verzoek gedaan" te vervangen door „na daarop ingelanden en het bestuur van den polder te hebben gehoord."

Na de toelichting van den heer Cau, dat de door hem voorgestelde bepaling rust op billijkheid, zegt de heer Fokker dat gedeputeerde staten tegen die wijziging geen bezwaar hebben. — Het amendement wordt daarop in omvraag gebragt en aangenomen met algemeene stemmen.

De § zelve is zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd en luidt nu als volgt: „Gedeputeerde staten kunnen, na daarop ingelanden en het bestuur van den polder te hebben gehoord, een voorstel aan de provinciale staten doen om een kalamiteusen polder vrij te verklaren, wanneer de behoeften des polders gedurende de laatste tien jaren uit eigen middelen en geschot zijn kunnen bestreden worden. De staten zich met dat voorstel vereenigende, onderwerpen hun deswege te nemen besluit aan de goedkeuring des konings."

De §§ 37 en 38 (gedeeltelijke handhaving van het bestaande en uitvoering van het nieuwe reglement) zijn zonder beraadslaging en buiten hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Bij § 39 (in werking treden van dit reglement op 1 januarij 1864) vraagt de heer de Jonge van Ellemeet, of er bezwaren bestaan om dien termijn te stellen zes maanden na de goedkeuring? — Van de zijde van gedeputeerde staten wordt hierop door den heer Fokker geantwoord dat hieromtrent geen ander voorstel is gedaan, omdat blijkens het tweede centraal rapport in de afdeelingen daaromtrent geene bedenkingen zijn gemaakt.

De § is zonder nadere beraadslaging goedgekeurd.

Bij § 40 (overgangs bepalingen) luidende: „de Polders Walcheren en Schouwen blijven, gedurende een jaar na het in werking komen van bovenstaande regelen, naar de bijzondere bepalingen, in de artt. 25 en 58 van het bestaande reglement bedoeld, beheerd en zijn alzoo gedurende dien tijd van § 2 dezer wijzigingen uitgezonderd,"—stelt de heer Cau als amendement voor, om de laatste woorden der § van „en zijn alzoo." te doen vervallen, uit hoofde § 2 in dit ontwerp vervallen is verklaard. Dit amendement wordt door gedeputeerde staten overgenomen. — Het amendement en vervolgens de geamendeerde § zijn beide zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Dergelijke wijziging wordt op voorstel van den heer Cau door gedeputeerde staten gebragt in § 41 (voordragt van een nieuw reglement of wijzigingen in bestaande voorschriften door de polders Walcheren en Schouwen aan gedeputeerde staten in te zenden), waar de laatste regels vervallen van de woorden „behoudens" tot aan „verordend".

§ 42 is zonder beraadslaging en hoofdelijke stemming goedgekeurd. Zij luidt thans: „Het beheer der werken van de kalamiteuse polders op den bestaanden voet duurt voort tot den 1 april 1865." — Bij het eerste voorstel van gedeputeerde staten was die termijn 1 januarij 1864.

Alsnu komt in behandeling het amendement van den heer Moolenburgh, reeds bij § 34 besproken. Het strekt alsnu om een nieuw artikel vast te stellen, luidende: „Na het in werking treden van dit reglement wordt de thans bestaande verdeeling der liniën herzien en nader vastgesteld."

De heer Fokker, namens gedeputeerde staten, verzet zich niet tegen de nieuwe §, welke in stemming wordt gebragt en aangenomen met 20 tegen 3 stemmen. Tegen stemden de heeren Vader, van der Bilt en de Jonge van Ellemeet. — De heeren Buteux, Fokker, Becius, Sprenger en van Citters hielden zich buiten stemming.

Ten slotte is het geheele reglement in stemming gebragt en aangenomen met 27 stemmen tegen 1. Tegen stemde de heer Hammacher.

De redaktie der verschillende wijzigingen in het reglement, alsmede de resumtie der notulen, worden aan gedeputeerde staten opgedragen.

De heer de Jonge van Ellemeet, nog het woord gevraagd en bekomen hebbende, drukt de hoop uit dat het nu niet bij eene bloote inzending van het reglement aan de regering blijven zal, omdat die zeker slechte resultaten zou opleveren. Hij wil persoonlijk niet den weg aanwijzen die behoort te worden ingeslagen, maar volgens zijne overtuiging zou eene mondelinge toelichting goede vruchten kunnen dragen.

De voorzitter acht het onnoodig namens gedeputeerde staten de verzekering te geven, dat de belangen van dit gewest niet zullen worden voorbijgezien. De weg door hen te betreden is hun echter voorgeschreven hij hunne instruktie en bij de wet, en van dien weg zal niet worden afgeweken. — Hij brengt voorts der vergadering zijn dank voor de wijze waarop zijne taak is gemakkelijk gemaakt en drukt den wensch uit dat, al moge dit reglement ook niet dadelijk geheel worden goedgekeurd, daardoor toch de grondslag voor eene billijke regeling van de zaak der kalamiteuse polders mogen gelegd zijn.

In naam des konings sluit de voorzitter deze buitengewone vergadering.

BUITENLAND.

Algemeen overzigt.

Dat de plannen van wapenstilstand door Engeland aan de twee overige mogendheden voorgesteld, door Rusland, als zij in toepassing worden gebragt, verworpen zouden worden was wel te voorspellen. Het is dan ook zoo geschied. Onverklaarbaar is evenwel dat Engeland de toetreding van Oostenrijk tot deze plannen niet afwachtende op 23 of 24 dezer eene nota in dien zin opgesteld aan de russische regering heeft gezonden, en dit wel terwijl de engelsche regering reeds voorloopig van den russischen ambassadeur te Londen kennis had gekregen dat Rusland dergelijke plannen niet kon goedkeuren, waardoor aan de opstandelingen de hoedanigheid van oorlogvoerende partij zou worden toegekend. Oppervlakkig schijnt het alsof Engeland zich moedwillig eene diplomatieke nederlaag heeft willen berokkenen, daar bij het engelsch kabinet toch wel geen sprake zal zijn om te breken met de staatkunde, in den laatsten tijd zoo hardnekkig gevolgd, en eene vredebreuk te provoceren.

Mededeelingen uit Londen bevatten ook het berigt dat deze handelwijze van lord Russell als zeer bevreemdend wordt aangemerkt, en de engelsche natie zeer weinig geneigd is om de luidruchtige meetings-manifestatiën door een oorlog te bezegelen. Men wil niet ongaarne nog eenige redevoeringen, meetings en petitiën den polen ten beste geven, maar om een gedeelte der engelsche koopvaardijvloot in gevaar te brengen van door russische oorlogschepen te worden genomen, wordt *in het algemeen toch minder wenschelijk geacht.*

Welligt zal eene min of meer verwijderde toekomst ons het raadselachtige van Russells houding oplossen. Eene interpellatie in het parlement zal waarschijnlijk niet achterblijven en den minister tot nadere verklaring nopen.

Volgens een telegram uit St. Petersburg verklaart de russische regering in haar antwoord op de nederlandsche nota betrekkelijk de poolsche aangelegenheden, dat zij niet in een onderzoek wil treden naar het praktisch nut van den stap door Nederland gedaan, maar slechts den goeden wil in aanmerking neemt, welke dien heeft uitgelokt. Wij hopen weldra in staat te zijn het russisch antwoord in zijn geheel mede te deelen.

Het deensch goevernement had in hare nota gekonstateerd dat de staten van den tweeden rang groote gevaren konden te gemoet gaan door eene algemeene europesche verwikkeling, waarom het hartelijk wenschte dat de polen de wapenen mogten nederleggen. In het antwoord der russische regering wordt onder dankbetuiging voor den geuiten wensch, de verzekering *gegeven dat de gevaren waarvoor Denemarken vreest,* niet van de zijde van Rusland zullen ontstaan.

In antwoord op de nota van Portugal, welke in den geest der engelsche vervat was, verklaart Rusland met het oog op de buitenlandsche oorzaken van den poolschen opstand dat de keizer zijne inspiratiën nergens behoeft te putten dan in eigen hart en gevoel van pligt.

Betrekkelijk de kandidatuur van den heer Thiers voor het fransch wetgevend ligchaam vernemen wij dat hij zijn antwoord aan den Moniteur, waarover wij in ons vorig nommer spraken, op aandrang zijner vrienden nog heeft teruggehouden. Le sémaphore van Marseille bevatte echter gisteren een artikel strekkende ter verdediging van den heer Thiers tegen het bekende stuk van den minister de Persigny.

De nieuwe zitting van het italiaansch parlement is door Victor Emmanuel met eene redevoering geopend. Wij deelen deze onder „Italië" mede. Terwijl de pruissische en poolsche kwestiën thans vooral de aandacht van Europa bezig houden, is de inhoud der italiaansche troonrede niet in staat om de *romeinsche kwestie weder op den voorgrond te doen treden.* Zij schijnt daarop dan ook geene aanspraak te maken.

Van meer belang is de inhoud van het adres aan den koning van Pruissen door het huis van afgevaardigden te Berlijn aangenomen, welke onze lezers onder „Pruissen" zullen aantreffen. Het ademt hevige verbittering tegen het ministerie von Bismarck en bewijst eenmaal te meer dat alle toenadering onmogelijk is geworden.

Uit New-York zijn wederom eenige onbelangrijke berigten aangebragt omtrent de strijdende partijen in de Vereenigde Staten. De gefedereerden hadden weder eenige kleine voordeelen behaald aan de zijde van Vicksburg, doch aan den Rappahanock was nog geen slag geleverd. Zwaar is echter het verlies der gekonfedereerden in den generaal Stonewal Jackson, die ten gevolge eener wond, welke de afzetting van den linker arm noodzakelijk maakte, is overleden.

De uitputting, waarvan beide amerikaansche partijen in den laatsten tijd bewijs geven, schijnt oorzaak te zijn dat Frankrijk op nieuw door zijn gezant, den heer Mercier, *pogingen in het werk stelt om eenige toenadering mogelijk te* maken.

Engeland.

L'indépendance belge bevat de volgende mededeeling uit Londen, 23 mei:

„De depeche van lord John Russell, houdende het voorstel om een wapenstilstand te sluiten, zal heden avond of morgen worden afgezonden, als dit welligt niet reeds heeft plaats gehad. Hoe zal nu de ontvangst zijn van dit voorstel te St. Petersburg? Onze staatslieden, die geen deel uitmaken van de regering, en daaronder zoowel zij, die tot de ministeriële partij behooren, als zij, die in de rangen der oppositie zijn geschaard, voorspellen eenstemmig dat het russisch kabinet het voorstel zal verwerpen; wat meer zegt, de groote meerderheid van hen beschouwt de indiening daarvan als eene groote diplomatieke fout. Zij hebben van *dergelijk initiatief precendenten gezocht,* en slechts twee gevonden: het eene betrekking hebbende op den onafhankelijkheidsoorlog van België, het andere bij den opstand in Morea, welke het herstel van het koningrijk Griekenland ten gevolge had.

„De grieken hadden toen de wapenen opgevat tegen de sinds jaren bestaande turksche overheersching; de turksche troepen bedreven allerlei wreedheden en barbaarsche gruwelen tegen de grieken; het turksche rijk zonk door verval en verdorvenheid ineen en de Middellandsche zee maakte dit laatste even als de in opstand zijnde grieksche provinciën voor iedereen gemakkelijk te breiken.

„In dergelijken stand van zaken was het dat Engeland, Frankrijk en Rusland een voorstel deden tot wapenstilstand en de aanneming daarvan door Turkye des noods met de wapenen wilden bewerken. *De poolsche opstand — merkt The times aan —* duurt nog slechts eenige maanden en overal waar benden opstandelingen in het vlakke veld verschenen zijn zij verslagen, terwijl nog geene enkele stad door hen bemagtigd is. Rusland is daarbij moeijelijk te bereiken. De wreedheden, welke men aan het russische leger verwijt, en te St. Petersburg worden ontkend, kunnen niet in vergelijking gebragt worden met de gruwelen der turken in Griekenland; eindelijk moet men erkennen dat de zedelijke en militaire krachten van Rusland nog zeer reëel zijn. Uit dit alles volgt derhalve dat de grieksche vrijheidsoorlog hier niet in vergelijking kan komen.

„Nog minder kan men de belgische onafhankelijkheidsoorlog als voorbeeld inroepen, om de eenvoudige reden dat de wapenstilstand toen voorgesteld werd door Nederland, een der strijdende partijen."

Pruissen.

Het adres aan den koning van het huis van afgevaardigden luidt na de wijzigingen daarin gebragt ten gevolge der koninklijke boodschap aldus:

„Zeer doorluchtig en magtig koning, genadig vorst en heer,

„De koninklijke boodschap van 20 dezer is door de kamer van afgevaardigden eerbiedig ontvangen. Zij heeft betrekking op het incident, vermeld in het hierbij overgelegde deel van het stenografisch zittingsverslag. Wij hebben bij het lezen der koninklijke boodschap slechts de overtuiging kunnen erlangen dat de diskussiën der kamer niet getrouwelijk aan uwe majesteit zijn overgebragt. Onze voorzitter heeft in de zitting van 11 dezer niet het regt ingeroepen om de ministers aan zijne disciplinaire magt te onderwerpen. Hij heeft deze magt niet geëischt door hen het zwijgen op te leggen, maar slechts gebruikt gemaakt van de hem steeds zonder oppositie der ministers *toegekende bevoegdheid om zelf op ieder oogen*blik het woord te nemen en daartoe stilte te verlangen. Dienovereenkomstig heeft het huis van afgevaardigden op 15 dezer een besluit genomen houdende de verklaring dat de voorzitter volgens het hem alleen toekomend regt om de diskussiën te leiden en de orde te bewaren in den boezem der vergadering, iederen spreker en zelfs de ministers en de hen vertegenwoordigende personen in de rede kan vallen.

„Het huis heeft niet van de ministers verlangd dat zij van de hun door de grondwet verzekerde onafhankelijke positie afstand zullen doen; het heeft zich streng bepaald tot de beoordeeling van het thans voorgevallene, en zich met opzet onthouden van elke verklaring omtrent het regt van tot de orde te roepen, van het woord te ontnemen en van een zoogenaamd disciplinair regt, ten einde een geschil te ontwijken *hetwelk in deze kwestie en in deze tegenwoordige omstandig*heden onraadzaam zou wezen. De ministers van uwe majesteit daarentegen hebben in strijd met de bepalingen der konstitutie, welke aan elk der beide huizen het regt verleent om *van de ministers het bijwonen der zittingen te eischen, hunne* tegenwoordigheid afhankelijk gesteld van eene niet te vervullen voorwaarde: de terugneming eener verklaring, welke noch door den voorzitter noch door het huis in dit incident is afgelegd.

„Op het oogenblik dat het uwe boodschap ontving, was het huis van afgevaardigden op het punt om, met eerbiedige rondborstigheid, te gelijker tijd met zijne vertoogen tegen dergelijke houding, zijne algemeene klagten tegen de raadslieden der kroon te formuleren.

„Meer dan drie maanden zijn reeds verloopen sedert de indiening van ons eerbiedig adres van 29 januarij jl., zonder dat er een terugkeer tot den konstitutionelen toestand heeft plaats gehad, en men een waarborg heeft erlangd dat dit zal geschieden. De ministers van uwe majesteit gaan integendeel voort met de openlijke verkondiging en toepassing hunner anti-konstitutionele beginselen.

„Daarmede zelfs niet te vreden, hebben zij hunne medewerking geweigerd om de bij de konstitutie toegezegde wet *over de verantwoordelijkheid der ministers in gemeen overleg* met de vertegenwoordiging in overweging te nemen; ja, zij hebben zich niet ontzien om in de vergadering van het huis te verklaren, dat zij hunne verantwoordelijkheid aan de uitspraak van het door de konstitutie daartoe geroepen geregtshof niet kunnen onderwerpen. Eindelijk hebben zij zich onder een nietig voorwendsel aan de beraadslagingen van het huis onttrokken, en in strijd met de duidelijkste bepaling der grondwet, welke aan elk der beide huizen het regt toekent om de aanwezigheid der ministers te verlangen, hunne verschijning in het huis afhankelijk gemaakt van eene voorwaarde, die alleen er op berekend is om een nieuw geschilpunt over ons grondwettig regt op te werpen.

„Bij de inwendige tweespalt heeft zich in steeds klimmende mate het gevaar van buiten gevoegd. Onder de regering van *uwe majesteit was Pruissens toestand gunstiger geworden dan* sedert langen tijd. De hoop op het herstel van Duitschlands magt en eenheid had zich op nieuw verlevendigd. In plaats van de zucht tot afzondering en van het wantrouwen tusschen de onderscheidene duitsche stammen begon zich een levendige geest van zamenwerking tot bereiking van het ééne groote nationale doel te openbaren. Ons doorluchtig koninklijk huis scheen geroepen te zijn, om de dierbaarste wenschen der natie te vervullen.

„De tegenwoordige ministers van uwe majesteit hebben deze verwachtingen verijdeld. Door hunne staatkunde naar buiten, door hunne ongrondwettige handelwijze van binnen, hebben zij het vertrouwen der volken en regeringen verbeurd. Zij hebben zelve in het huis der afgevaardigden moeten verklaren, dat Pruissen door vijanden omringd is, dat het van alle kanten met oorlogsgevaar bedreigd wordt. Pruissen staat schier alleen in Duitschland, ja in Europa.

„Het huis van afgevaardigden heeft zijne stem herhaaldelijk verheven, om de ministers van Uwe Majesteit tegen te *houden op den gevaarlijken weg dien zij ten opzigte der bui*tenlandsche staatkunde hebben ingeslagen. De raad van het huis is afgewezen geworden. De ministers hebben verklaard dat zij, wanneer zij het noodig oordeelden, oorlog zouden voeren met of zonder goedvinden van de vertegenwoordiging des lands.

„Inmiddels heeft het huis van afgevaardigden, overeenkomstig zijn pligt, die handelingen voortgezet, welke strekken

konden en moesten, om de nationale inrigting van het krijgswezen te behouden, een wettigen grondslag voor het leger te verzekeren, orde in de staats-huishouding te herstellen, aan het land zijn grondwettig regt en zijn inwendigen vrede weder te geven. Alleen het bewustzijn, dat het de hoogste belangen der kroon en des lands gold, kon aan de afgevaardigden de zelfverloochening geven, waarmede zij in dezen gehandeld hebben.

„Door de nieuwe aan art. 60 der konstitutie *gegeven* uitlegging, door het afbreken van de persoonlijke gemeenschap met het huis, hebben de ministers zelve de laatste mogelijkheid weggenomen om tot onderlinge verstandhouding te geraken. Zij zijn het, die het doel der zitting onbereikbaar hebben gemaakt."

„Genadig koning en heer,

„Het huis van afgevaardigden wendt zich tot uwen troon in een oogenblik, waarin zij ongelukkigerwijze niet twijfelen kan aan de omstandigheid dat de inzigten van het huis en de verlangens der natie niet getrouwelijk aan uwe majesteit zijn overgebragt. Het vervult nogmaals een gewetenspligt door aan uwe majesteit met den diepsten eerbied te verklaren dat het geen middel meer bezit om zich met dit ministerie te verstaan, dat het zijne medewerking weigert aan de tegenwoordige regeringspolitiek. Elke nadere onderhandeling zal ons slechts meer de overtuiging doen erlangen dat er tusschen de *raadslieden der kroon en de natie eene klove* bestaat, welke alleen door eene verandering van personen en meer nog door eene verandering van stelsel kan gedempt worden.

„Sire, de natie verlangt in de eerste plaats volkomen eerbiediging van haar konstitutioneel regt. Sedert de konstitutie bestaat, zijn de regten en belangen der kroon op de strikste wijze door de volksvertegenwoordiging geëerbiedigd; de erkenning en de toepassing dier regten is nimmer aan de ministers betwist geworden. De veelomvattendste regten der nationale vertegenwoordiging zijn echter geminacht en geschonden. De natie wacht te vergeefs de wetten, door de konstitutie beloofd. Moge uwe majesteit een einde maken aan dezen toestand van zaken welke ernstige gevaren voor vaderland en kroon zou kunnen na zich slepen. Moge uwe majesteit, gelijk in de schitterendste dagen van weleer de glorie van het koninklijk stamhuis, de magt en de zekerheid der regering in den wederzijdschen band van vertrouwen en *gehechtheid tusschen vorst en volk stellen.*

„Door dergelijke eensgezindheid alleen zijn wij krachtig, en wij kunnen dan, maar dan ook alleen, elken aanval afwachten van waar zij ook moge komen.

„Met diepen eerbied enz.

„Het huis van afgevaardigden."

Aan den voorzitter van het huis van afgevaardigden, den heer Grabow is kennis gegeven dat de koning de deputatie, benoemd om bovenstaand adres aan te bieden, niet zal ontvangen. Het adres zal thans op eene andere wijze ter kennisse van den koning gebragt worden.

Italië.

De zitting van het italiaansch parlement is maandag ll. door den koning geopend. De troonrede luidde aldus:

„Mijne heeren de senatoren!

„Mijne heeren de afgevaardigden!

„Terwijl ik deze nieuwe zitting als koning van Italië open, stel ik er prijs op u dank te zeggen voor hetgeen gij gedurende eene periode van meer dan twee jaren verrigt hebt.

„Gij hebt de regten der natie op hare volledige eenheid bevestigd, welke regten ik in al haar omvang zal weten te handhaven. Gij hadt naauwelijks uwe *parlementaire werkzaamheden* begonnen, toen de Voorzienigheid een einde maakte aan het leven van den beroemden man, die mij zoo krachtig heeft bijgestaan in de moeijelijke onderneming onzer wedergeboorte. *Geheel Italië heeft gedeeld in de smart, die ik toen ondervonden heb.*

„De meeste mogendheden hebben het nieuwe koningrijk erkend. Onze stem zal zich onder haar doen hooren tot zegepraal van hetgeen regtvaardig is en tot verdediging der beginselen van vrijheid en van nationaliteit.

„Het huwelijk mijner dochter met den koning van Portugal heeft, terwijl het eene nuttige alliantie tot stand bragt tusschen twee vrije staten, mij, als altijd, doen zien dat de vreugde van mijn stamhuis ook die is der natie.

„Er zijn handelstraktaten gesloten met Frankrijk, België, Zweden en Turkije, en weldra zullen ook handelstraktaten tot stand komen met Engeland en Nederland. Alzoo nemen, *door de eenzelvigheid van belang tusschen de natiën*, de vriendschappelijke betrekkingen tusschen de regeringen toe.

„Voor twee jaren organiseerden de soldaten onzer nieuwe provinciën zich rondom het roemrijke sub-alpijnsche leger. *Thans zijn wij trotsch op de italiaansche armee,* die evenzeer uitmunt door hare dapperheid en soliditeit als door hare krijgstucht. De marine, rijk aan zoo vele goede bestanddeelen, en voor wier uitbreiding gij zoo veel zorg aan den dag hebt gelegd, zal in haar vooruitgang aan het leger beantwoorden. Mijn vurigste wensch is dat de natie met zekerheid rekenen kan op de kracht harer eigene wapenen en dat Europa in de orde en den voorspoed hier te lande de natuurlijke gevolgen zie der vrijheid.

„Indien de openbare veiligheid in eenige provinciën afdoende maatregelen noodig maakt, zal mijne regering niet in gebreke blijven dien hoogen pligt te vervullen. De nationale gardes, die zich reeds zoo zeer verdienstelijk hebben gemaakt jegens het vaderland, zullen door haar ijver hiertoe bijdragen. Met het zelfde doel is de fransche regering bereid, om met ons militaire schikkingen te beramen, waarvan zij het raadzame in alle provinciën van het koningrijk erkent.

„De uitvoering der openbare werken wordt met ijver voortgezet. Over de Tronto is reeds de lokomotief gestoomd, weldra zullen alle deelen van Italië, die nu reeds vereenigd zijn door de gevoelens, ook aan elkander verbonden zijn door gemakkelijke kommunikatie-middelen.

„Eene meest spoed vereischende zaak is om de wetten van het koningrijk tot eenheid te brengen, met begunstiging tevens van de ontwikkeling van alle lokale krachten. Ik beveel in het bijzonder aan de zorg van het parlement de beschikkingen betreffende de reorganisatie der financiën aan. Europa's kapitalen, vertrouwen stellende in de nieuwe orde van zaken, zijn op onze roepstem naar ons toe gevloeid, en het is voor ons eene eereschuld aan dat vertrouwen te beantwoorden en ons daartoe de noodige offers te laten welgevallen.

„Mijne heeren de senatoren!

„Mijne heeren de afgevaardigden!

„Bevestigt de vrijheid, met de grondwet tot grondslag, en verovert, door middel van de vrijheid, de volledige onafhankelijkheid en eenheid des vaderlands. Dat is het doel waaraan wij ons leven gewijd hebben. *Om het te bereiken zijn de eendragt*, de wijsheid en de geestkracht allen evenzeer noodig. Italië heeft getoond dat het in de hoogste mate die hoedanigheden bezit. Als het op den zelfden weg blijft voortgaan, dan zal geene menschelijke magt in staat zijn het gebouw te vernietigen, dat wij opgetrokken hebben, en het is met eene volledige gerustheid en vertrouwen, dat ik het uur der vervulling van Italië's toekomst met mijne wenschen te gemoet snel."

HANDELSBERIGTEN.

Prijzen van effekten.

Amsterdam 27 mei.

Nederland.	Certifik. Werkelijke schuld	2½	pct.	63¾
	dito dito dito	3	„	75⅝
	dito dito dito	4	„	99¼
	Aand. Handelmaatschappij	4½	„	148
België.	Certifikaten bij Rothschild	2½	„	—
Rusland.	Obligatien 1798/1816	5	„	101⅛
	Certifik. Hope & co.	4	„	77½
	Oblig. dito 1855, 6de serie	5	„	90⅛
	dito dito Leening 1860.	4½	„	90⅞
	Certifikaten	6	„	—
	Aand. spoorweg		„	203⅞
Polen.	Schatkistobligatien	4	„	75⅛
Oostenrijk.	Obligatien metalliek	5	„	63⅞
	dito 1847/1852	2½	„	32¼
	dito rente Amsterdam	5	„	83¼
	dito nationale	5	„	67⅛
	Bank aktien	3	„	834
Italië.	Leening 1861	5	„	—
Spanje.	Obligatien (binnenlandsche)	3	„	—
	dito 3 thans	2	„	47⅛
	Amortisable schuld		„	50⅞
Portugal.	Obligatien 1853	3	„	48
	dito 1856—1862	3	„	47⅜
Griekenl.	dito (blaauwe)	5	„	30⅛
Vereen.Stat.	dito (1874)	5	„	64⅛
Mexiko.	dito	3	„	34
Grenada.	dito afgestempeld	4½	„	16 1/16
Venezuela.	dito	2	„	22¾

ADVERTENTIEN.

Heden overleed, in den ouderdom van 72 jaren, onze veelgeliefde Moeder LEUNTJE POLDERMAN, Weduwe J. MINNAARD.

Algemeene kennisgeving. H. MINNAARD.
's Heer-Arendskerke, M. P. MINNAARD.
23 Mei 1863.

Heden ontvingen wij het treurig berigt dat onze jongste Neef, C. M. V. LA BRAND, in den ouderdom van 27 jaren, te Zierikzee is overleden, tot innige droefheid zijner Vrouw en vijf zeer jonge Kinderen.

Eenige kennisgeving.
Middelburg, I. LA BRAND.
den 26 Mei 1863. N. VAN DREUNEN.

Voor de menigvuldige bewijzen van deelneming, ontvangen bij het overlijden van wijlen den Heer J. J. AUGUSTIJN, betuigt de Familie haren opregten dank.

Al de genen die iets te vorderen hebben van — of verschuldigd zijn aan den Boedel van wijlen Mejufvrouw A. A. MATHIJSEN, overleden te Middelburg den 20 Mei 1863, gelieven daarvan vóór den 10 Junij aanstaande opgaaf of betaling te doen bij den ondergeteekende.

J. W. DE RAAD,
Executeur-Testamentair.

ZEEUWSCHE MAATSCHAPPIJ VAN STOOMVAART.

De DIRECTIE adverteert dat zij op Zaturdag den 30 Mei, des middags ten één ure, ten Huize van den Heer J. C. MEIJER, in de Noordstraat, Rekening zal doen over de Dienst van Vlissingen op Rotterdam over 1862, tot welker bijwoning de Vennooten worden uitgenoodigd.

Middelburg, De Directeur,
den 16 Mei 1863. D. DRONKERS.

De Notaris P. VAN DE GRAFT zal op **HEDEN** (Donderdag 28 Mei 1863), des namiddags ten één ure, in de Bovenzaal der Societeit DE VERGENOEGING, op de Groote Markt te Middelburg, in het openbaar aan de meestbiedenden verkoopen:

1. 74 R. 60 E. **WEILAND**, thans **BOUWLAND**, liggende in de Gemeente Grijpskerke, Kadastraal bekend in sectie B no. 20.
2. 72 R. 70 E. **WEILAND**, thans **BOUWLAND**, grenzende aan het eerste Perceel, Kadastraal bekend in sectie B no. 29.
3. 83 R. 70 E. **WEILAND**, thans **BOUWLAND**, liggende tegen het laatstgemelde Perceel, Kadastraal bekend in sectie B no. 30.

Te zamen 231 R. In de Grondbelasting over 1863 aangeslagen op ƒ 8.71, Dijkgeschot ƒ 25,32, zamen ƒ 34,03.

Deze Perceelen zullen **niet**, (zoo als op de uitgezette Biljetten staat vermeld) **afzonderlijk** maar in eene massa worden verkocht, en zijn in Pacht bij C. AARNOUTSE, tot 31 December 1865, voor ƒ 120 den hoop in het jaar.

4. 73 R. **BOUWLAND**, liggende in de Gemeente Westkapelle; Kadastraal bekend in sectie B no. 84.
In Pacht bij M. en J. PEENE, tot het rooven van den Oogst 1868, voor ƒ 40 den hoop in het jaar.
Aangeslagen in de Grondbelasting op ƒ 1,13, Dijkgeschot ƒ 8, zamen ƒ 9.13.
5. 42 R. 50 E. **WEILAND**, liggende in de Gemeente Aagtekerke; Kadastraal bekend in sectie B no. 107.
In Pacht bij PIETER RIEMENS, tot St. Catharina 1867, voor ƒ 20 den hoop in het jaar.
In de Grondbelasting aangeslagen op ƒ 1,47, Dijkgeschot ƒ 4,66, zamen ƒ 6,13.

Wijders zal door gezegden Notaris ter zelfder plaatse, des avonds ten 8 ure, *bij opbod en afslag* worden verkocht

EEN GOED INGERIGT, VAN EEN KANTOOR, RUIME VERTREKKEN EN UITGESTREKTEN TUIN VOORZIEN

WOONHUIS EN ERF,

zijnde vroeger geweest TWEE HUIZEN en ERVEN, thans een geheel uitmakende, staande en gelegen binnen Middelburg, in de Lange Gortstraat, wijk K no. 35/36; Kadastraal bekend in sectie D no. 339.

In de Grondbelasting aangeslagen op ƒ 39.98.

Het voorschreven Huis en gevolgen is daags vóór en op den dag der verkooping, van des voormiddags 10 tot des namiddags 3 ure, te bezigtigen, doch niet anders dan na *overgave van een Toegangkaart, te bekomen ten* Kantore van den bovengenoemden Notaris, alwaar ook nadere inlichtingen te verkrijgen zijn.

NOTARISHUIS.

VERKOOPING op Dingsdag den 2den Junij 1863 van **MEUBELAIRE GOEDEREN**, Vrouwen Kleederen en gemaakt Goud en Zilver. — Nader en breeder te adverteren. Zindelijke Goederen kan men nog bijbrengen.

L. C. HONDIUS,
Taxateur en Boedelschikker.

BELANGRIJKE VERKOOPING TE GOES.

Op **Woensdag** den **17 Junij** 1863, des voormiddags ten elf ure, in het Logement DE KOORNBEURS te **Goes**, zullen de Eigenaren publiek presenteren te

VERKOOPEN:

den in 1856 nieuw bedijkten

EGBERT-PETRUS-POLDER,

bestaande in

WOONHUIS, PAARDENSTALLING, SCHUUR
en **53** Bunders, **02** Roeden, **60** Ellen Grond,
zijnde uitmuntend **BOUWLAND** *en* **Tiendenvrij**,
staande en gelegen in de Gemeente van Wolphaartsdijk.

Inlichtingen te bekomen bij de Notarissen E. P. LENSHOEK te Wolphaartsdijk en J. G. RISSEEUW te Goes.

DE VERKOOP van het **HUIS** in de Lange Gortstraat, wijk I no. 323, **zal geen plaats hebben.**

---

9 à 10 Gemeten GRAS aan de Wallen te Veere geheel of gedeeltelijk te pachten. Adres P. DE ZEEUW, in den Kortendelft.

1/1, 1/2, 1/5, 1/10, 1/20 **Loten**, Doorgef. Kl. Huur, Korte Gortstraat K no. 12. (*Bij wien weder de Lijsten der uitgetrokken nommers ten allen tijde verkrijgbaar zijn.*)

Door ziekte terstond een **Bakkersknecht** benoodigd bij C. M. DE NEEF.

Een Kleeem. **Brasem** noodig bij MESKERUS, O 191.

Terstond eene Burger **Dienstmeid** benoodigd. Adres bij J. C. & W. ALTORFFER.

Tegen half Junij aanstaande eene **Dienstmeid** benoodigd bij Mejufvrouw REKKER, Bogaardstraat.

Een **Boodschapmeisje** benoodigd, beneden de 15 jaar, bij Mejufvrouw RITCHIE.

STOOMBOOTDIENST
TUSSCHEN MIDDELBURG EN ROTTERDAM.

Uren van vertrek in Mei—Junij.

VAN MIDDELBURG:				VAN ROTTERDAM:			
Donderdag	28	's morg.	7 ure.	Vrijdag	29	namidd.	1.30
Vrijdag	29	„	8	Zaturdag	30	's morg.	6 ure.
Zaturdag	30	„	9	Zondag	31	„	6
Zondag	31	„	10	Maandag	1	„	7
Maandag	1	„	11	Dingsdag	2	„	7
Dingsdag	2	„	11.30	Woensdag	3	„	8.30
Donderdag	4	„	6	Vrijdag	5	„	10.30
Vrijdag	5	„	6	Zaturdag	6	„	10.30
Zaturdag	6	„	6	Zondag	7	„	10.30
Zondag	7	„	6	Maandag	8	„	10.30
Maandag	8	„	5	Dingsdag	9	's midd.	12
Dingsdag	9	„	5	Woensdag	10	„	12

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.